

Januar-marts 1842

FAKTA

Dato:
Januar-marts 1842

Sidetal:
183, 184, 185, 186, 187

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsperson/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 36.
OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:
Vincenzo Camuccini
Constantin Hansen
H.P. Holst
Andreas Ludvig Koop
Albert Küchler
Rudolf Lützow
Johann Friedrich Overbeck
Christian Stampe
Christine Stampe
Elise Stampe
Henrik Stampe
Jeanina Stampe
Bertel Thorvaldsen

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 36. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 183 -

1842

Nytaars Morgen kiørte vi til Aqua scetosa¹, det var det deiligste Sommerveir, og Thorvaldsen gik saa glad og nynnede ved sin Gamle Mutters Arm², ☒ Holst³ fortsætter

- 184 -

Aproposito i denne Tid havde Th næsten glemt Sorgen over ikke at have faaet Overbecks Carton⁴, ved den Idee, han havde faaet selv at behandle dette Emne, nemlig Christi grav læggelse, ["]der er dog et og andet jeg nok vilde behandle anderledes[,]"] sagde han, ["]og skjønt jeg ikke seer godt nok for at tegne i Almindelighed, saa er dette saa stort at det kan jeg nok see til, jeg længes ordentlig efter at tage fat derpaa[,]"] nu vilde jeg strax gjøre anstalter at begynde, dog Thorv: satte sig derimod ["]thi[,]"] sagde han, ["]her er det som jeg vilde braute⁵ nei men saa snart jeg kommer til Nysøe, saa skal jeg gjøre det[,]"] (og der blev alt tilberedt Cartonen spændt i Ramme, overstrøgen og s v ☒ dog desværre opsat, og skeer nu aldrig meere⁶, den staaer endnu her paa hans Kammer ☒ Jeg havde den fornøjelse at føre Camucini⁷ til Overbeck, som blev meget henrykt, over hans Arbeide[.] I al denne Mellemtid taler jeg slet ikke om Alle de feter, Komedier, Baller, osv, som vi vare inviterede til, hos Thorlonia⁸, Grev Lutzau⁹ osv ☒ dog det var ikke ofte vi benyttede os af dem da Elisa¹⁰ ikke dandser gierne og de Andre hellere bleve hiemme, dog endelig var et Ball hos Thorlonia hvor Elisa havde Aftalt, med fr: Becker¹¹ de skulde gaae sammen med Thorv, og mig, fr B's Moder¹² var syg, saa hun skulde gaae under mine Vinger, men Jeanina og Christian¹³ havde været syge¹⁴, dog nu begyndte jeg at føle mig uvæl, Balstadsen var alt fremlagt og de 2 Unge Piger sammtykker i at gaae med Thorv: allene, men nu kommer han, finder mig til Sengs og forsikkrer at hvis jeg ikke gaaer saa gaaer han heller ikke, dog mig var det umuligt, men de 2 Unge Piger istædet for at blive bedrøvede, udraabte begge, ["]desbedre saa blive vi hiemme[,]"] de fandt Sælskaberne saa kiedelige men Nød ret Naturen i Rom, Denne Unge Pige tegnede med hos os, og lærte af Coop¹⁵ ☒ Nu blev jeg Alvorlig syg og de 2 Smaa Børn vare ikke kommet sig endnu saa der var et heelt Hospital hos [os], Stampe¹⁶ havde og Feber, og saa elendig ud men

- 185 -

vilde ikke vide noget af Lægehielp og kurerede sig selv, deals ved at faste og deals ved at gaae, og skjønt han var gruelig Matt tvang han sig paa

Beenene, og krøb ud, ja drev det til at gaa heele Miel, og samme Cur har han oftere forsøgt her hiemme og den stod sin Prøve, skjønt det varede længe, endelig blev Elisa syg og det meget alvorlig, og den tid laa vi 4 paa engang, jeg var fortvivlet, det intraf just i Karnavallen, Lægen havde gruelig travelt, og kom engang om dagen dreiede sig inden for Døren, med Pysken i Haanden og saa afsted, i Cursoen¹⁷, Elisa blev daarligere og daarligere, og han erklærede for dem som var om hende at han ikke kunde gjøre meere, mig havde han forbudet at være hos hende, hun fantaserede, dog jeg kunde tænke mig at det maatte gjøre ondt værre, naar hun værken saae mig eller nogen af hendes omkring sig, altsaa saa snart jeg kunde krybe op af Sengen gik jeg til hende, og forlod hende ikke meere nogen Natt, eller dag, thi skjønt jeg ikke kunde holde ud at vaage selv, saa lod jeg min Seng fløtte ind til hende og det beroeliggende hende, en heel deel, nu skrev jeg et par Ord til Lægen og bad ham unskylde at jeg tog en Anden da han lod til at være alt for beskæftiget til at kunde have det til syn med min Datters Sygdom som jeg ønskede osv, Han kom og blev heftig, Stampe og Thorv: lod dem imponere, og raadte mig til at give efter, og tage en Læge til, paa Consult dog jeg vilde ikke og erklærede strax, at jeg kuns vilde have Een, da den Eene ellers ikke turde modsige den anden for ikke at fornærme hinanden, thi ingen Stand er meere stikken og let at fornærme end Lægerne i hvad de troer at skylde hinanden, hvorunder saa ofte Patienten

- 186 -

Patienten maa lide, dog jeg blev ved min paa stand, at mange Kokke fordervede Suppen og vi fortrød ikke min Bestemthed, vi tog dr: Aders¹⁸ en prægtig og dygtig Ung Mand, som kom 3 gange om dagen, og sad, og jagtog¹⁹ alvorlig den syge som den Anden havde erklæret inkurabel og tilsist erklærede at det var feberen som havde slaaet sig paa Hiernen osv, kort han tog alvorlige forholds regler og Cuurer, og ved hver dag saa vi forbedring og efter 3 a 4 Uger var hun helbredet skjønt meget Svag, medens hun var syg, vare vore Danske Venner, Hansen²⁰[,] Kychler²¹, og Holst²², os ret en trøst, thi de hialp os hvor de kunde med at vaage, og paa tusende maader og Thorvaldsen satte og hos os til Kl 12, om Natten, og tilbød ofte at vilde Vaage, men jeg satte mig naturligvis derimod, I disse lange Aftener hvor vi kuns vare sørgmodige, og ofte fortvivlede, var der ingen som tænkte paa Thors: spil[,] Loterie, og saa tegnede han imellem smaae skitser²³, og fleere gange, bedende Engle, samt lignende Gienstande, og Samtalerne gik for det meste udpaa, den lyksalighed, det vilde være, om Elisa kom sig, og Thorv: viste ved den Leilighed hans Følelser, og Interesse for os, I Begyndelsen af Sygdommen før den endnu var fahrlig, gik han ofte bort, og tog deel i Carnavalets glæder, men han kunde dog ikke ret nyde dem sagde han mig, af Uroe for os der hiemme, og da nu alt blev alvorligere for lod han os ikke meere; men blev fra Midag lige til Natten hos os og deelte al den Elendighed med os, hans Glæde var

alt saa lige saa stor som vores Da hun var saa væl, at hun d. 11te Marz²⁴
paa hendes fødselsdag kunde være Nærværende ved Bordet, Om
Morgenen Kl: 8 før nogen af os endnu vare ferdige kom Thorvaldsen alt
med en deilige stor Buquet og nogle nydelige Presenter til Elisa, som hun
modtog paa Sængen. om Midagen var nogle Venner inviterede og
Thorvaldsen Trakterede med Schampagne den Velsignede Mand, aldrig
glæmmer jeg hans Glæde ved hendes Helbred

- 187 -

osv osv ☒ kort nu vare vi alle glade Thi Skjønt det gik langsom, og Elisa
Næsten hver Aften havde noget feber endnu, saa var faren forbie, og
Lægen sagde at denne feber intet havde at betyde, blodt maatte hun
skaanes, og skjønt hun skulde køre og Ride ud saa maatte det alt
sammen være med bedacht²⁵ osv.,

¹ 1.1.1842 tog familien Stampe og Thorvaldsen på udflugt til den mineralske kilde Fontana dell'Aqua Acetosa ved Ponte Molle.

² Thorvaldsen kaldte Christine Stampe for sin "Gamle Mutter" på trods af, at hun var 27 år yngre end ham. Formentlig skyldes kælenavnet den moderlige omsorg, hvormed Stampe behandlede Thorvaldsen.

³ Dvs. den danske forfatter H.P. Holst.
Når Stampe skriver, at Holst "fortsætter", mener hun, at forfatteren skulle fortsætte beretningen. Det skete øjensynlig ikke.

⁴ Dvs. den tyske maler Johann Friedrich Overbecks karton til Beweinung Christi, St. Marien zu Lübeck, som Thorvaldsen tidligere havde forsøgt at købe, se et tidligere kapitel.

⁵ Dvs. brovte.

⁶ Thorvaldsen fik aldrig udført et relief med motivet Kristi gravlæggelse.

⁷ Dvs. den italienske maler Vincenzo Camuccini.

⁸ Dvs. den italienske bankier Alessandro Torlonia.

⁹ Dvs. den østrigske diplomat Rudolf Lützow.

¹⁰ Dvs. Christine og Henrik Stampes ældste datter Elise Stampe.

¹¹ Denne frøken Becker er p.t. ikke identificeret med sikkerhed, men der er antageligt tale om A.C. Beckers (1782-1855) datter. A.C. Becker er dog heller ikke identificeret sikkert, men Stampe omtaler ham lidt senere som køber af to Thorvaldsen-relieffer.

¹² Antagelig A.C. Beckers (1782-1855) hustru.

¹³ Dvs. Christine og Henrik Stampes to yngste børn Jeanina og Christian Stampe.

¹⁴ Januar – marts 1842 var familien Stampe præget af sygdom.

¹⁵ Dvs. den danske maler Andreas Ludvig Koop.

¹⁶ Dvs. Henrik Stampe.

¹⁷ Dvs. på Corsoen – en af Roms hovedgader – som karnevalet var centreret omkring.

¹⁸ Denne doktor Aders er p.t. uidentificeret.

¹⁹ Dvs. iagttog.

²⁰ Dvs. den danske maler Constantin Hansen.

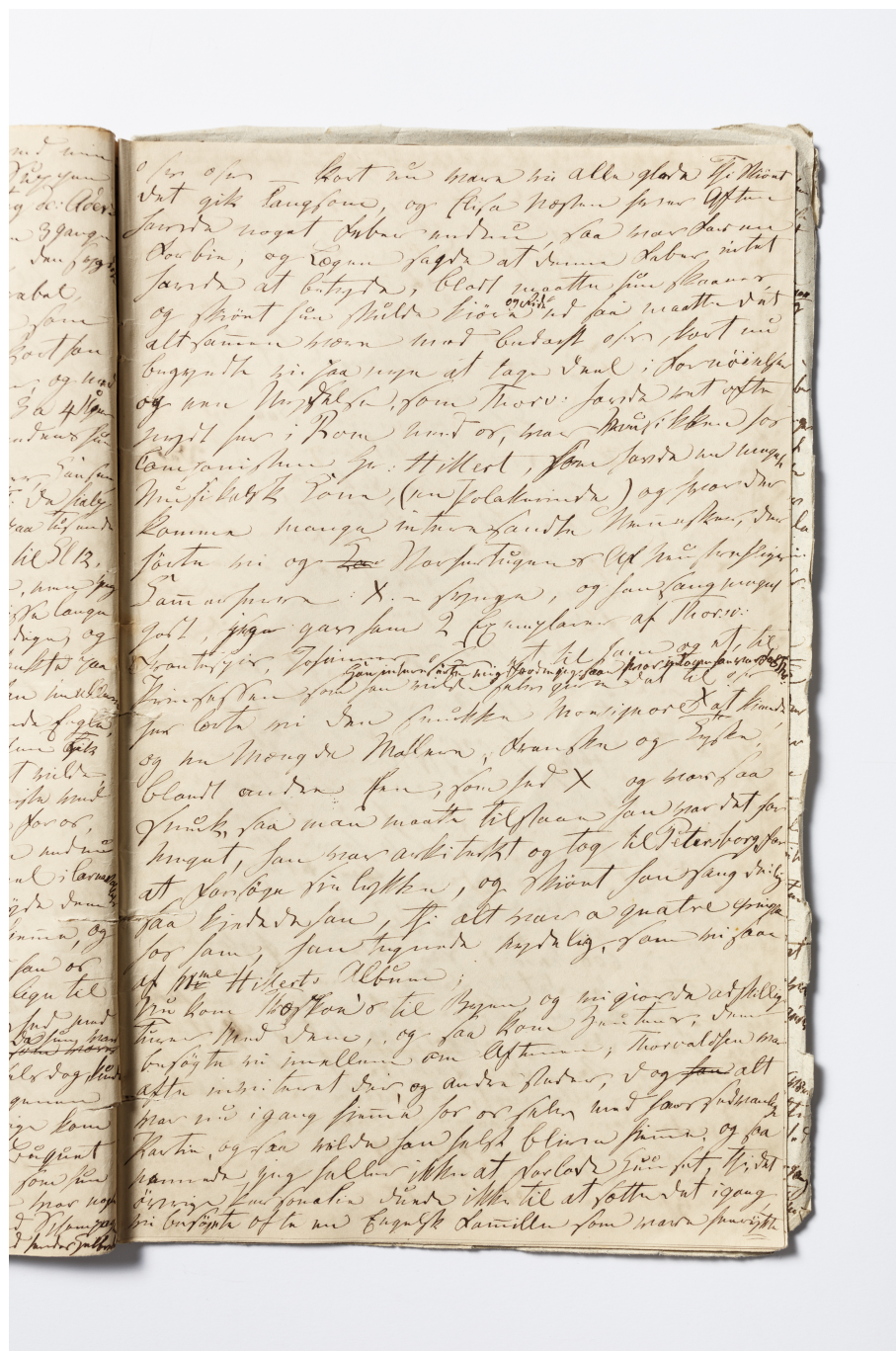
²¹ Dvs. den danske maler Albert Küchler.

²² Dvs. den danske forfatter H.P. Holst.

²³ Dvs. Skytsengel, C1020r, der er betegnet af Thorvaldsen: "Rom 1842 / Ved Elisas Sygeleie", og Svævende engel og kerub, C1021, der er betegnet: "tegnet i Rom 1842 ved Elisas / Sygeleie".

²⁴ 11.3.1842 deltog Thorvaldsen i fejringen af Elise Stampes fødselsdag.

²⁵ Dvs. tilrådelig, fornuftig, se adjektivet bedagt i Ordbog over det danske Sprog.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

